

Mu'cize-i Muhammedî, ayn-ı Muhammeddir (a.s.m.).

İkincisi: Mu'cize-i Muhammedî, ayn-ı Muhammeddir (a.s.m.).

Zât-ı Zülcelâl (Celle Celâlühü) ona demiş: **وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ**

Bütün ümmet hattâ düşmanları da dâhil olduğu halde icmâ etmişler ki, bütün ahlâk-ı haseneye câmidir.

Nübüvvetten evvel ondaki ahlâk-ı hamîdenin kemâline tercüman olan “Muhammedü'l-Emin”

unvanıyla iştihar etmiştir. Hazret-i Âişe (r.anha) her vakit derdi: **خُلُقُهُ الْقُرْآنُ**. Demek Kur'ân'ın tazammun ettiği bütün ahlâk-ı haseneye câmi' idi. İşte o zât-ı kerîmde icmâ-ı ümmetle, tevâtür-ü mânevî-i kat'îyle sâbittir ki: İnsanların sîreten ve sîreten en cemîli ve en halîmi ve en sâbiri ve en şâkiri ve en zâhidi ve en mütevâzı ve en affî ve en cevâdı ve en kerîmi ve en rahîmi ve en âdili; herkesten ziyade mürüvvet, vakar, afv, sıhhat-ı fehim, şefkat gibi ne kadar secâyâ-yı âliye varsa en mükemmel bir fihriste-i nûranîsidir. Bunların içindeki nokta-yı i'câz şudur ki: Ahlâk-ı hasene çendan birbirine mübâyin değil, fakat derece-i kemâlde birbirine müzahamet eder. Biri galebe çalsa öteki zaifleşir.

Meselâ, kemâl-i hilm ile kemâl-i şecaat. Hem kemâl-i tevâzu ile kemâl-i şehâmet. Hem kemâl-i adalet ile kemâl-i merhamet ve mürüvvet. Hem tam iktisat ve itidâl ile tamam-ı kerem ve sehâvet. Hem gayet vakar ile nihayet hayâ. Hem gayet şefkat ile nihayet

الْبُغْضُ فِي اللَّهِ Hem gayet afv ile nihayet izzet-i nefis, hem gayet tevekkül ile nihayet içtihad gibi mecâmi-i ahlâk-ı mütezahime birden derece-i âliyede bir zâtta içtimâî, müzayakasız inkişâfları mu'cizelerin mu'cizesidir.